

اقدام راهبردی ایران در عملیات اول اکتبر چطور امید را به غرب آسیا بازگرداند

دفاع برای زندگی

وزیر خارجه ایران در تشریح عملیات موشکی، «وعده صادق ۲» که از سوی ایران به‌عنوان پاسخی به ترور سید حسن نصرالله و اسماعیل هنیه و سردار نیلوفرشان انجام شد، گفت: «ایران تنها اهداف نظامی و امنیتی رژیم صهیونیستی را مورد حمله قرار داده و از حمله به مناطق مسکونی و آسیب به غیرنظامیان خودداری کرده است.» این در حالی است که رژیم صهیونیستی در بسیاری از حملات خود به‌طور مکرر به مناطق مسکونی و افراد غیرنظامی حمله کرده است و قربانیان اصلی این حملات، زنان و کودکان بوده‌اند. عملیات وعده صادق ۲ به‌عنوان یک پاسخ مشروع و دفاعی از سوی ایران، نشان‌دهنده رویکرد متفاوت این کشور در برابر تجاوزات اسرائیل است. ایران با تمرکز بر اهداف نظامی و امنیتی، تلاش می‌کند از تلفات غیرنظامیان جلوگیری کرده و تنها به زیرساخت‌های نظامی دشمن حمله کند. این در حالی است که رژیم صهیونیستی به‌طور مستمر به مناطق مسکونی و افرادی بی‌دفاع حمله کرده و جنایت‌های متعددی علیه زنان و کودکان مرتکب شده‌است. تفاوت رویکرد ایران و اسرائیل در این عملیات‌ها، نه‌تنها نشان‌دهنده تفاوت‌های اخلاقی و قانونی است، بلکه پیامدهای اجتماعی و سیاسی عمیقی در منطقه و جهان به همراه خواهد داشت. ایران با پایبندی به اصول انسانی و بین‌المللی، تصویر خود به‌عنوان مدافع حقوق مردم فلسطین و سایر مظلومان در برابر تجاوزات اسرائیل را تقویت و اقبال افکار عمومی مردم جهان ازجمله مردم منطقه را به راهبردی خود بیشتر کرد.

تثبیت نگاه تدافعی ایران به مسأله جنگ

عملیات وعده صادق ۲ در شرایطی انجام شد که ایران به‌عنوان بخشی از محور مقاومت، متعهد به پاسخگویی به اقدامات تجاوزکارانه و ترور رهبران مقاومت بود. وزیر خارجه ایران در صحبت‌هایش اعلام کرد «فقط اهداف نظامی و امنیتی این رژیم هدف حمله قرار گرفتند و هیچ‌حمله‌ای به مناطق مسکونی انجام نشده‌است.» این واقعیت نشان‌دهنده رویکرد اخلاقی و قانونی ایران در دفاع از امنیت خودش است. ایران از همان ابتدا اعلام کرد اقداماتش در چهارچوب دفاع مشروع و واکنش به تجاوزهای اسرائیل است. این عملیات نیز مشابه سایر اقدامات تلافی‌جویانه ایران در پاسخ به حملات قبلی اسرائیل بوده و نه به‌عنوان عامل آغازگر جنگ. ایران در حمله به پایگاه عین الاسد نیز پس از ترور سردار سلیمانی و همچنین عملیات وعده صادق پس از ترور سردار زاهدی و سیدرضی موسوی به‌طور واضح اعلام کرد این حملات در قالب یک دفاع قانونی و پاسخی به یک اقدام تروریستی بود.

اقدام ایران را با آنچه صهیونیست‌ها انجام دادند مقایسه‌کنید

یکی از تفاوت‌های بارز میان رویکرد ایران و اسرائیل در میدان نبرد، تفاوت در هدف‌گیری و نوع اهداف است. این در حالی است که رژیم صهیونیستی به‌طور مداوم اهداف غیرنظامی را مورد هدف قرار داده است. در جریان حملات هوایی و زمینی اسرائیل به غزه و ضاحیه بیروت به‌طور مستمر شاهد بودیم که منازل مسکونی، بیمارستان‌ها، مدارس و حتی پناهگاه‌های غیرنظامیان مورد حمله قرار گرفته‌اند. آمارهای این‌المللی نیز نشان می‌دهد بخش بزرگی از قربانیان حملات اسرائیل در سال‌های اخیر، زنان و کودکان بوده‌اند.

ایران ابزارهای کشتار را می‌کشد نه مردم را

یکی از نکات کلیدی در تحلیل عملیات‌های نظامی ایران، پایبندی به اصول اخلاقی و عدم هدف‌گیری غیرنظامیان است. این موضوع نشان‌دهنده مسئولیت‌پذیری و رویکرد ایران در اجرای عملیات‌های نظامی است. در حالی‌که در بسیاری از موارد، کشورهای متجاوز به اهداف غیرنظامی حمله می‌کنند، ایران تلاش می‌کند با دقت و

به چه استدلالی قلب تل آویو هدف قرار گرفت

دفاع حقوقی ایران

زهرا طیبی خبرنگار گروه نقد روز

تهدید، ارباب، ارتکاب به قتل و ربودن شخصیت بین‌المللی و حمله خشونت‌آمیز به اماکن رسمی اقداماتی است که بربنیای ماده ۲ کنوانسیون ۱۹۷۳ در مورد مصونیت شخصیت‌های سیاسی مطرح شده و ارتکاب هرکدام از آنها را جرم تلقی کرده است. بندی که رژیم صهیونیستی در این مدت بارها آن را نقض کرده و شخصیت‌های سیاسی کشورهای منطقه مثل ایران، سوریه و لبنان را مورد هدف قرار داده است. ایران اما در مواجهه با اقدامات تروریستی که رژیم علیه ایران و شخصیت‌های سیاسی داشته است، علاوه‌بر اقدام سیاسی در شورای امنیت با استناد به مفاد درج‌شده در قوانین بین‌الملل اقدام متقابل انجام داده و از حق دفاع مشروع خود استفاده کرده است، در همین چهارچوب نیز حمله سه‌شنبه شب ایران به قلب تل آویو را می‌توان در چهارچوب این اقدام متقابل علیه رژیم، مشروع دانست.

۱۳ آوریل در مقابل تعرض به اماکن دیپلماتیک ایران

رژیم از زمان آغاز طوفان الاقصی تا الآن، برای جبران شکست خود در غزه به تیر شخصیت‌های محوری مقاومت پرداخت و در این مسیر فرماندهان سپاه ایران را نیز مورد هدف قرار داد. فروردین ماه امسال بود که رژیم صهیونیستی به کنسولگری ایران در دمشق حمله کرد و چند نفر از فرماندهان ایرانی ازجمله سردار زاهدی در این حمله به شهادت رسیدند. رژیم صهیونیستی در این حمله دوخطا انجام داده بود. چند نفر از مقامات نظامی و رسمی ایران را ترور کرده بود و پس از آن کنسولگری ایران که بربنیای قواعد بین‌المللی جزء خاک یک کشور به حساب می‌آید را هدف قرار داد. از آنجا که کنسولگری یک مکان سیاسی است و شخصیت‌هایی که ترور شدند مقامات رسمی ایران بودند، بربنیای کنوانسیون ۱۹۷۳ که درباره جلوگیری و مجازات جرائم، علیه اشخاص مورد حمایت بین‌المللی ازجمله مأموران سیاسی تدوین و تصویب شده است، حتی تهدید و ارباب به انجام حملات از جانب کشورها نیز جرم محسوب می‌شود و کشورهایی توانند علیه این اقدام آنها واکنش متقابل نشان دهند، در این مورد اما حمله مستقیم از جانب رژیم انجام شد و ایران بربنیای قوانین اقدام متقابل علیه رژیم انجام داد. عملیات ۱۳ آوریل با همان وعده صادق که برخی از اهداف نظامی رژیم در قلب سرزمین‌های اشغالی برای اولین بار هدف قرار گرفت، پاسخ مشروع ایران به این اقدام رژیم صهیونیستی بود، اقدامی که توانست توازن منطقه‌ای را به نفع ایران تغییر دهد.

و کودکان متهم است. بسیاری از مردم جهان، به‌ویژه در خاورمیانه و جوامع اسلامی، به جبهه مقاومت به‌عنوان نمادی از مقاومت در برابر تجاوز و ظلم نگاه می‌کنند.

ایجاد مشروعیت اخلاقی و قانونی

ایران با نشان دادن اینکه در چهارچوب اصول حقوق بین‌الملل بشردوستانه عمل کرده و از حملات بی‌ضابطه اجتناب می‌کند، پایبندی خود به قوانین بین‌المللی را نشان داده و مشروعیت بیشتری در عرصه بین‌المللی کسب کرده است. این رویکرد نه‌تنها موضع ایران را در برابر رژیم صهیونیستی تقویت می‌کند، بلکه حمایت‌نخبگان و جوامع دانشگاهی، حقوقی و حتی برخی از دولتمردان را نیز به دنبال دارد. رویکرد دفاع اخلاقی ایران نه‌تنها به جلب حمایت و همدلی گسترده از سوی افکار عمومی جهانی و جوامع مختلف کمک کرده، بلکه در تقویت جایگاه ایران در محافل بین‌المللی و افزایش مشروعیت آن به‌عنوان یک قدرت منطقه‌ای مؤثر بوده است. این رویکرد، ایران را به‌عنوان مدافع حقوق مظلومان و یک نیروی پایبند به اصول اخلاقی در میدان نبرد معرفی کرده و باعث شده جبهه مقاومت به‌عنوان یک نماد مشروع و مورد احترام در برابر تجاوزها و ظلم‌ها در اذهان عمومی شناخته شود. رویکرد دفاع اخلاقی ایران به کشورمان کمک کرده در محافل بین‌المللی همچون سازمان ملل که تحت سیطره غربی ه‌ا قرار دارند از جانب اکثر اعضا به‌عنوان کشوری پایبند به اصول بین‌المللی شناخته شود. ایران با تأکید بر اینکه اقدامات نظامی اش در چهارچوب قوانین بین‌المللی و با رعایت اصول اخلاقی صورت می‌گیرد، توانسته است موضع قوی‌تری در محافل بین‌المللی به دست آورد و از انزوی این بین‌المللی فاصله بگیرد. اکنون این رژیم صهیونیستی است که از جانب دولت‌های مختلف طرد می‌شود که تصویری از این واقعیت را در نشست اخیر سازمان ملل می‌توان مشاهده کرد. جایی که مقامات کشورهای مختلف حین سخنرانی نشانیه‌ها و سالن را ترک می‌کنند. اسرائیل تاکنون صرفاً با تکیه به نفوذ آمریکا در سازمان ملل و استفاده کاخ سفید از حق وتو توانسته از متحمل شدن قطعنامه‌های محکومیتی مصون بماند.

پشتوانه محکم حقوقی

اقدامات ایران در حملات دفاعی، به‌ویژه عملیات وعده صادق ۲، با استناد به حق دفاع مشروع (ماده ۵۱ منشور سازمان ملل متحد) و اصول حقوق بشردوستانه بین‌المللی مانند اصل تناسب، اصل تمایز و جلوگیری از آسیب رساندن به غیرنظامیان قابل‌توجه‌است. این رویکرد با تجاوزها و جنایت‌های رژیم صهیونیستی که بارها به نقض این اصول و حقوق متهم شده، تفاوت بازرزی دارد و ایران تلاش کرده است در چهارچوب قوانین بین‌المللی عمل کند. مهم‌ترین و اساسی‌ترین توجیه حقوقی ایران برای حملات موشکی خود به رژیم صهیونیستی، حق دفاع مشروع است که در ماده ۵۱ منشور سازمان ملل متحد به رسمیت شناخته شده است. بر اساس این ماده، «هیچ‌یک از مقررات این منشور به هیچ‌وجه به حق ذاتی دفاع مشروع، افرادی یا دسته جمعی، در صورت وقوع حمله مسلحانه علیه یک عضو ملل متحد خدش‌های وارد نخواهد کرد.» یکی دیگر از اصول اساسی حقوق بین‌الملل بشردوستانه که در توجیه اقدامات نظامی به کار می‌رود، اصل تناسب و اصل ضرورت است. بر اساس این اصول، هرگونه حمله نظامی باید به اندازه تهدیدی که پیش آمده پاسخ دهد و به گونه‌ای انجام شود که خسارات به حداقل ممکن برسد. ایران تاکنون با متمرکز کردن خود به اهداف نظامی اثبات کرده که به این اصول کاملاً پایبند است. همچنین اصل تمایز که در ماده ۴۸ پروتکل الحاقی به کنوانسیون‌های ژنو (۱۹۷۷) آمده است، می‌گوید: «طرف‌های مخاصمه باید در تمامی عملیات‌های نظامی بین افراد نظامی و غیرنظامی تمایز قائل شوند و تنها به اهداف نظامی حمله کنند.» ایران با اعلام اینکه حملات خود را به اهداف نظامی محدود کرده و از حمله به مناطق مسکونی خودداری کرده است، در راستای این اصل عمل کرده و اقداماتش در این چهارچوب قابل‌توجه‌است.

احتیاط، تنها زیرساخت‌های نظامی دشمن را هدف قرار دهد. درحقیقت، ایران در عملیات‌های خود، به جای وارد کردن خسارت به شهروندان عادی، تلاش می‌کند از کشتار بیشتر جلوگیری کند. حملات ایران از دوجنبه کشتار بیشتر انسان‌ها را خنثی می‌کند؛ اولاً خود این اقدامات تلفات غیرنظامیان را کاهش داده و به سطح نظامیان محدود می‌ماند. البته این نکته نیز باید مورد اشاره قرار گیرد که رژیم صهیونیستی با مسلح کردن ساکنان سرزمین‌های اشغالی برای خود ازش پنهانی ساخته و در موارد تنش از آن بهره می‌برد. ثانیاً این حملات به مناطق نظامی باعث می‌شود ماشین‌نسل‌کنشی رژیم صهیونیستی آسیب جدی دیده و توان کمتری برای تداوم کشتار گسترده غیرنظامیان برای آنها باقی بماند.

پیامدهای اجتماعی و سیاسی حملات ایران و اسرائیل

تفاوت در رویکرد‌های ایران و اسرائیل در حملات نظامی، تأثیرات اجتماعی و سیاسی متفاوتی نیز به همراه دارد. در حالی‌که حملات اسرائیل به غیرنظامیان

الهام امین‌زاده:

دفاع ایران بر بنیای ماده ۵۱ منشور سازمان ملل، مشروع است
الهام امین‌زاده، کارشناس حقوق بین‌الملل و معاون حقوقی رئیس‌جمهور در دولت یازدهم، به این موضوع اشاره کرد که ایران بر بنیای ماده ۵۱ منشور سازمان ملل متحد، حق دفاع مشروع از خود را دارد و این امر زمانی که اقدامی از جانب سازمان ملل صورت نگیرد، مجاز شمرده می‌شود. امین‌زاده در گفت‌وگو با فرهیختگان «در توضیح حق مشروع ایران گفت: «تعرض به اماکن دیپلماتیک، افراد دیپلماتیک و مسئولان نظامی کشورمان چه در داخل ایران و چه خارج از ایران، امری بود که در ماه‌های اخیر شدت پیدا کرده بود و او در آن در حمله به مکان دیپلماتیک ایران در سوریه صورت گرفت و حمله به میهمان ما آقای هنیه در خاک ما ترور ایشان بود که این مواردی بود که حق دفاع مشروع را برای ایران ایجاد کرد. چون حمله به حاکمیت ایران بود. اماکن دیپلماتیک نیز جزء مناطق تحت حاکمیت است. اما آقای هنیه هم در خاک ایران ترور شد. بر اساس ماده ۵۱ منشور سازمان ملل، حق دفاع مشروع برای کشوری که مورد حملات نظامی کشور دیگری قرار می‌گیرد، به رسمیت شناخته شده است، مگر اینکه سازمان ملل متحد به دفاع از کشور قربانی، در مقابل متجاوز قرار بگیرد.»

در شرایط فلج کاری سازمان ملل

دفاع کشور قربانی، مشروع است

امین‌زاده به این موضوع اشاره کرد که سازمان ملل در دفاع از حقوق ایران کوتاهی کرده و خود به خود ایران حق دفاع مشروع داشته و گفت: «ما تقریباً هیچ واکنشی از سازمان ملل ندیدیم. نه محکومیتی، نه تصویب قطعنامه علیه اسرائیل؛ همان‌طور که در قضایای عراق و افغانستان شاهد بودیم. در قضایای عراق و افغانستان، به این دو کشور نیروهای انتحالی به سرکردگی آمریکا حمله کردند و مکان‌های غیرنظامی این دو کشور را مورد حمله قرار دادند اما هیچ اتفاقی در رابطه با ایران رخ نداد. به همین خاطر، در چنین شرایطی بر اساس اصول و عرف بین‌الملل که سازمان ملل متحد، دچار فلج کاری و بی‌عملی می‌شود، کشور قربانی می‌تواند به دفاع از خود بپردازد. در این مورد خاص به دلیل اینکه تهدیدهای اسرائیل شروع شده بود و عدم پاسخ دفاع مشروع در پاسخ به حملاتش به مراکز نظامی و غیرنظامی و اماکن، رادال برضعت مامی دانست و هر لحظه بر تهدیدها و انتها‌جماش افزوده می‌شد، جمهوری اسلامی چاره‌ای نداشت جز اینکه از خود دفاع کند و دفاع مشروعی انجام داد که مانند حملات اسرائیل که عمدتاً در لبنان مردم غیرنظامی را مورد حمله قرار می‌داد، نبود و به‌طور کل اهدافی که توسط نیروهای حمله‌کننده ایران هدف قرار گرفت، اماکن نظامی است. لذا این امر دفاع مشروع بود و این دفاع در پاسخ به حملاتی بوده که به اماکن دیپلماتیک، حاکمیت‌ها و افرادی که مورد حمایت ایران بودند، انجام شده بود و پاسخش داده نشده بود.»

فرهیختگان

روز

پنجشنبه ۱۲ مهر ۱۴۰۳

شماره ۴۲۴۳

FARHIKHTEGANDAILY.COM

FARHIKHTEGANONLINE

شدت پاسخ بر اساس اهمیت اهداف بررسی می‌شود

امین‌زاده درباره اینکه این اقدام در چه چهارچوبی مشروع شمرده می‌شود، گفت: «حمله به خاک ایران اتفاق افتاده و فردی که نظامی نبوده یعنی آقای هنیه ترور شده و یک ترور کور انجام شده است. تروری که منجر به شهادت میهمان ما شده و رئیس یک نهضت‌رهایی‌بخش به شهادت رسیده است. نکته دیگر آنکه در مورد شدت و ضعف پاسخ، باید گفت چه کسانی می‌خواهند اندازه بگیرند که شدت این حمله باید چه باشد؟ چون چیزی نیست که بخواهد بر اساس مترائز و بعد انجام شود بلکه بر اساس اهمیت اهداف، مورد بررسی قرار می‌گیرد. رئیس یک نهضت‌رهایی‌بخش که میهمان ما بوده ترور شده و هم‌زمان به کشور ما تعرض می‌شود، این برای ما خیلی مهم است. مهم این نیست که فقط یک موشک بوده پس ما هم یک موشک بزنیم و مثلاً میهمان آنها را مورد حمله‌ قرار بدیم. با توجه به حملات اخیر که به لبنان شده و سید حسن نصرالله و آقای نیلوفروشان که وابسته نظامی بود و به دعوت لبنان آنجا بود، مورد حمله قرار گرفت و اسرائیلی‌ها اهداف دیگری هم داشتند و وارد فاز تهدید شده و مرتب به تهدیدات خود اضافه می‌کردند، مجموعه‌ای از حملات و تهدیدها رویه روی ایران قرار داشت که با سه‌صدر، تحمل ایران و چشم‌پوشی‌هایی که داشت، در حال گسترش بود. لذا ایران بر اساس محاسبات نظامی این حمله را انجام داد.»

امین‌زاده درباره اینکه آیا ایران می‌تواند در چهارچوب قواعد حقوقی از رژیم شکایت کند نیز گفت: «شکایت باید از جانب کشور ثالث انجام شود، چون بسیاری از شکایات‌ها به این دلیل که ما قائل به شناسایی اسرائیل به‌عنوان یک دولت نیستیم، معمولاً توسط کشوری ثالث انجام می‌شود یا درخواست‌های اقدام به شورای امنیت می‌رود. شورای امنیت یک نهاد حقوقی نیست، یک نهاد سیاسی است که گاهی دفاع مشروع انجام می‌شود، گاهی شکایت انجام می‌شود. تقریباً موردی نداریم که هردوی اینها انجام شده باشد. دفاع‌های مشروع در حمله عراق و افغانستان، پیشوند قطعنامه شورای امنیت را داشت که آمریکایی‌ها مدیریت کردند و انجام شد ولی چون ما با حق وتوی کشورهای غربی رویه رویمس، لذا اقدام سیاسی حقوقی برای ما امکان‌پذیر نیست که بتوانیم علیه اسرائیل شکایت کنیم و شورای امنیت قطعنامه تحریم و حمله به اسرائیل را تصویب کند. چون قطعاً با وتوی آمریکا و انگلیس و فرانسه رویه رو می‌شود، لذا آنها راه باقی مانده دفاع مشروع است. اقدامات ایران، در واقع برای استقرار صلح و امنیت است و معمولاً جنگ‌ها برای خونریزی و به هم ریختن نظم، در منطقه‌ای است. همان‌طور که اسرائیلی‌ها این کار را انجام می‌دهند اما حملات ایران در راستای دفاع و استقرار صلح بوده. براین اساس کاملاً به لحاظ حقوقی و سیاسی سرمان بلنده است و جامعه حقوقی این مسأله را درک می‌کند.»

۷